

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Etapa națională

19 aprilie 2022

Clasa a VI-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele următoare pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Ușa se deschise cu o smucitură, trântindu-se de perete și făcând să sune sfeșnicele de argint de pe scrinul alăturat.

Copila intră gâfâind de osteneală în sala cea mare, pe care o traversă în fugă și se opri în spatele draperiilor grele din piei de animale, ascunzându-se.

O vreme, sala rămase în tăcere. Nimic nu se mai întâmpla, cu toate că intrarea vijelioasă a copilei te-ar fi făcut să te aștepți să apară o întreagă armată pe urmele ei. Nevăzută, se străduia să-și potolească răsuflarea gâfâită. Grea și credincioasă, draperia nu făcea nicio mișcare, ca să nu o trădeze.

Peste pragul ușii care rămăsese deschisă se ivi mai întâi o umbră mică, fără formă, de mărimea unui pumn. Umbra se prelinse în sală și se lăți, acoperind cu totul pragul și o bună bucată din podea. Apoi, la capătul unei așteptări care puse sufletul copilei pe jar, în cadrul ușii se ivi bătrânul. [...]

Stătea drept ca un brad răsărit chiar acolo, în pragul sălii, și de la înălțimea aceea cerceta cu răbdare locurile. Când privirile lui trecură peste draperia cea grea, care ascundea copila, bătrânul vârî în sân cartea groasă, legată în piele, pe care o purta sub braț și se apropie încet.

Se opri la un pas de draperie și spuse, pe un glas stăpânit, care ar fi dorit să nu sperie copila:

— De ce te temi de mine, Dochiță?

Nimeni nu-i spunea Dochița. Nici Dochia nu prea îi spunea nimeni la curtea voievodului Litovoi, cel care domnea peste cea mai întinsă țară din ultima sută de ani, de pe amândouă malurile Jiului și ale Oltului, din buza Dunării și până dincolo de umerii Carpaților. Toată lumea la castel se obișnuise să o cheme *tu, copilă*, și așa îi rămăsese numele. Din această pricină, chemarea de alint îi topi pe loc vechile spaime și copila ieși din ascunzătoarea ei.

— Mă tem că îmi ții calea, răspunse ea, și glasul îi sună stins în sala cea mare. Se face săptămâna de când mă urmărești prin castel și nu știu ce ar putea dori Domnia Ta de la mine.

— Pe ei îi aștept, nu cu tine am treabă, spuse bătrânul, nedumerind-o pe copila căreia inima îi dădu iarăși semn de pericol, tresărindu-i în piept. La tine vor veni, așadar pe lângă tine am să-i aștept. Tu însă nu ai de ce să te temi.

Apoi, înțelegând din nemișcarea ei că vorbele nu aveau efect și copila se temea totuși, scoase din adâncurile straielor lui peticite un pui de mătă nu mai mare decât un pumn și-l puse în mâinile Dochiei.

Copila făcu mai întâi ochii mari și trase aer în piept fără să-i mai dea drumul afară, căci nu pricepuse unde putuse sta pisoiașul, tot acest timp, fără ca nici cel mai mic semn să-l trădeze. Căldura ghemului de blană care se mișca încet în palmele ei, lipindu-i-se de piept cu cea mai candidă încredere, o făcu să-și uite teama și copila își îndreptă toată atenția spre el. Puiul de mătă ridică spre ea o privire prostuță și Dochia râse.

— În curând va începe ospățul, spuse bătrânul. Cred că ar fi timpul să urcăm și noi. [...]

La capătul cel mai îndepărtat al meselor care înconjurau pereții, Dochița se așezase la locul ei obișnuit, printre copilele doamnelor de la curte, a căror însoțitoare era. Din poala ei, pisicul prinsese curaj și ridică botul, căutând în aerul greu de mirosurile mâncărilor arome cunoscute de lapte.

— Este mâtul tău? o întreabă copila de lângă ea, o domniță de rang mai mic de la curte.

— Nu, răspunse pe loc Dochița, aproape fără să se gândească.

Apoi însă îi păru rău că scăpase minciuna. De bună seamă că era mâtul ei, tocmai îl primise în dar de la bătrânul înfășurat în mantia neagră. Și atunci de ce mințise?

I se întâmpla destul de des să scape astfel de răspunsuri care nu arătau chiar adevărul. Nu voia să mintă. Tot ce voia era să se apere de tot felul de atacuri mai mari sau mai mici, pe care le

bănuia mereu în jurul ei. Era o copilă temătoare, care încerca să păcălească o soartă pe care și-o închipuia potrivnică.

Se posomorî după ce răspunsul ieșise mai mult singur de pe buzele ei. Se simțea vinovată și, de rușine, coborî privirile între urechile mici ale pisicului și nu mai răspunse celorlalte întrebări ale micii domnițe.

Simona Antonescu, *Litovoi și Școala Solomonarilor din Crângul Pământului* (fragmente)

B.

Cu câteva clipe înainte să sune alarma pentru vizitatori, mama lui Aru se plimbase prin micuțul apartament cu două dormitoare, legat de muzeu. Părea să citească din trei cărți deodată, în timp ce vorbea la telefon într-o limbă care suna ca un cor de clopoței. Aru, pe de altă parte, zăcea cu capul în jos pe canapea și arunca după ea cu popcorn, încercând să-i atragă atenția. [...]

În zilele de luni, te puteai aștepta la vizitatori ocazionali care căutau adăpost temporar de vreme rea. [...] La ce nu se aștepta când a deschis ușa pentru a-i întâmpina pe vizitatori a fost să dea peste trei elevi de la Școala Augustus Day. Aru a simțit un gol în stomac, ca atunci când liftul se oprește prea repede, un fior de panică în timp ce colegii ei se uitau la ea și la pijamaua ei cu Omul Păianjen.

Prima, Poppy Lopez, și-a încrucișat brațele bronzate și pline de pistrui. Avea părul castaniu prins în coc, în vârful capului, ca o balerină. Cel de-al doilea, Burton Prater, a întins mâna, în care avea un bănuț urât. Burton era scund și palid, iar cămașa cu dungi negre și galbene îl făcea să semene cu un bondar nefericit. Cea de-a treia, Arielle Reddy – cea mai frumoasă fată din clasă, cu pielea ei de un maroniu-închis și părul negru strălucitor –, pur și simplu radia.

— Știam eu, a spus Poppy pe un ton triumfător. La ora de matematică le-ai spus tuturor că mama ta te duce în Franța în vacanță.

Așa îmi promisese mama, și-a zis Aru.

Vara trecută, mama lui Aru se încolăcise pe canapea, epuizată de una dintre călătoriile ei în străinătate. Chiar înainte să adoarmă, pusese mâna pe umărul lui Aru și îi spusese: „Poate că o să te duc la Paris la toamnă, Aru. Există o cafenea pe malul Senei unde poți auzi cum răsar stelele înainte să danseze pe cerul nopții. Vom merge la brutării și la muzee, vom sorbi cafea din căni micuțe și vom petrece ore întregi în grădini.”

În noaptea aceea, Aru rămăsese trează visând la străduțe înguste și șerpuite și la grădini atât de elegante, că până și florile păreau cu nasul pe sus. Cu promisiunea asta în gând, Aru făcuse curat la ea în cameră și spălase vasele fără să comenteze, iar la școală, promisiunea devenise pavăza ei. Toți ceilalți elevi de la Școala Augustus Day aveau case de vacanță în locuri cum ar fi Maldive sau Provence și se plângeau când iahturile lor erau la reparat. Promisiunea de a vedea Parisul o adusese pe Aru cu un mic pas mai aproape de a fi acceptată de ceilalți.

Acum, Aru încerca să nu se scurgă pe jos sub privirea aruncată de ochii albaștri ai lui Poppy.

— Mama a fost trimisă de muzeu într-o misiune strict secretă. Nu m-a putut lua cu ea. [...]

— Știm că minți, Aru Shah. Asta ești tu: o *mincinoasă*. Și când ne întoarcem la școală, o să le spunem tuturor...

Lui Aru i s-a strâns stomacul. Când mersese la Școala Augustus Day luna trecută, fusese plină de speranță. Dar n-o ținuse mult. Spre deosebire de ceilalți elevi, ea nu era adusă la școală cu o mașină neagră și lucioasă. Nu avea o casă „plutitoare”, o cameră de studiu sau o verandă închisă, însoțită, ci doar o *cameră*, care, o știa și ea, era mai degrabă o debara cu pretenții. Dar avea imaginație. Aru visase cu ochii deschiși toată viața. În fiecare weekend, în timp ce-și aștepta mama să vină acasă, inventa o poveste: mama ei era spioană, prințesă dezmoștenită, vrăjitoare.

Mama ei susținea că nu voia să plece în călătorii de afaceri, dar că era nevoită, pentru bunul mers al muzeului. Și când venea acasă și uita de diverse lucruri – cum ar fi ora de șah a lui Aru sau repetițiile de cor – nu era pentru că nu-i păsa, ci pentru că era prea ocupată să jongleze cu războiul, pacea și arta. Așa că la noua școală, [...] ori de câte ori ceilalți copii puneau întrebări, Aru le spunea povești. Ca acelea pe care și le spunea ei înseși. Vorbea despre orașe pe care nu le vizitase și despre mese pe care nu le luase. Dacă venea cu pantofii scâlțiați era pentru că pantofii ei fuseseră trimiși la reparat în Italia.

Roshani Ahokschi, *Aru Shah și sfârșitul timpului* (fragmente),
traducere din limba engleză de Alex Moldovan și Mariana Buruiană

C.

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Conțin diftong toate cuvintele din seria:

- a) „castaniu”, „chiar”.
- b) „cântau”, „plângeau”.
- c) „cea”, „păcălească”.
- d) „eu”, „straielor”.

2 puncte

2. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

- a) al-ba-ștri, pro-mi-si-u-nea.
- b) bă-trâ-nul, dra-pe-ri-i-lor.
- c) o-biș-nu-i-se, a-ten-ția.
- d) ră-su-fla-rea, sfe-șni-ce-le.

2 puncte

3. În enunțul extras din textul B, „Există o cafea pe malul Senei unde poți auzi cum răsar stelele înainte să danseze pe cerul nopții.”, cuvintele subliniate sunt folosite, în ordine, cu sens:

- a) propriu de bază; figurat.
- b) propriu secundar; figurat.
- c) propriu de bază; propriu secundar.
- d) figurat; propriu secundar.

2 puncte

4. Seria care conține doar substantive articulate hotărât este:

- a) „cafea”, „ospățul”.
- b) „canapea”, „călătoriile”.
- c) „muzeului”, „locuri”.
- d) „pijama”, „pantofii”.

2 puncte

Scrive pe foaia de concurs răspunsurile la cerințele de mai jos:

5. Scrie antonimul fiecărui cuvânt subliniat în fragmentul: „Era o copilă temătoare, care încerca să păcălească o soartă pe care și-o închipuia potrivnică.”.

2 puncte

6. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „La ora de matematică le-ai spus tuturor că mama ta te duce în Franța în vacanță.”.

2 puncte

7. Transcrie, din fragmentul dat, două adjective la grade de comparație diferite: „La capătul cel mai îndepărtat al meselor care înconjurau pereții, Dochita se așezase la locul ei obișnuit, printre copilele doamnelor de la curte, a căror însoțitoare era. Din poala ei, pisicul prinsese curaj și ridică botul, căutând în aerul greu de mirosurile mâncărilor arome cunoscute de lapte.”.

2 puncte

8. Numește cazul substantivelor subliniate în secvența: „intrarea vijelioasă a copilei te-ar fi făcut să te aștepți să apară o întreagă armată.”.

2 puncte

9. Indică funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: „Ușa se deschise cu o smucitură, trântindu-se de perete și făcând să sune sfeșnicele de argint de pe scrinul alăturat.”.

2 puncte

10. Alcătuiește un enunț imperativ în care să-i dai un sfat lui Aru.

2 puncte

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrive pe foaia de concurs răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Prin ce se aseamănă personajele principale din textele A și B? Formulează răspunsul în două-trei enunțuri.

6 puncte

2. Care este semnificația comparației din secvența: „Stătea drept ca un brad răsărit chiar acolo, în pragul sălii, și de la înălțimea aceea cerceta cu răbdare locurile.”, selectată din textul A? Formulează răspunsul în 30 – 50 de cuvinte.

6 puncte

3. Ce efect produce asupra Dochitei darul primit de la bătrân? Formulează răspunsul în două-trei enunțuri, ilustrându-l cu un citat relevant.

6 puncte

4. Care este atitudinea mamei față de fiica sa, Aru? Prezintă-ți răspunsul, în 30 – 50 de cuvinte, valorificând două secvențe din textul B.

6 puncte

5. Prezintă, în 30 – 70 de cuvinte, o legătură de conținut între textul B și textul C.

8 puncte

6. Interpretează, în 30 – 70 de cuvinte, o semnificație a textului C.

8 puncte

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Imaginează-ți o poveste pe care Aru ar putea să o spună colegilor săi.

Pornind de la fragmentul următor, scrie un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să integrezi o secvență descriptivă și una dialogată.

„Dar avea imaginație. Aru visase cu ochii deschiși toată viața. În fiecare weekend, în timp ce-și aștepta mama să vină acasă, inventa o poveste: mama ei era spioană, prințesă dezmoștenită, vrăjitoare.”

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.